

dav ani část příští kupní ceny; kdyby byl i on aspoň část kupní ceny předem zaplatil, byl by rovněž plnil teprve budoucí smluvní povinnost, ovšem s výhradou, že ke smlouvě kupní dojde. Pro obě strany bylo zřejmo, že po případě bude nutno přijaté plnění vrátiti (§ 338 obč. zák.). Tak byla situace v době předání kozy. Když se pak stalo jistým, že koupě definitivně uzavřena nebude, byl žalobce povinen, vrátiti kozu a právě tak byl by býval žalovaný povinen vrátiti peníz, kdyby byl nějaký na příští kupní cenu obdržel. Jen takový nárok na vrácení vzájemného plnění, které bylo dáno předem k splnění příští kupní smlouvy, byl by pravým nárokem z bezdůvodného obohacení, takového nároku však žalobce neuplatňuje a také uplatňovati ani nemůže, poněvadž ob casum futuram, t. j. z důvodu příští kupní smlouvy ničeho neplnil a nemá tedy, co by zpět požadoval. Pouze žalovaný předem plnil, předav kozu do držby a užívání žalobce, a proto také byl oprávněn žádati ji zase zpět, jakmile se ukázalo, že koupě uzavřena nebude. Tím však byly veškeré vzájemné nároky ex causa data, causa non secuta vypořádány. Právní názor nižších soudů tedy neobstojí a dlužno proto zkoumati, o jaký právní poměr mezi stranami vlastně šlo. A tu dovolací soud dospěl k názoru, že jde o právní poměr, který jest považovati jako půjčku, jak žalovaný v odvolacím spise a v dovolací odpovědi správně dovozuje. Neboť když žalobce vzal si kozu dříve než kupní smlouva byla ujednána, by ji živil a opatroval, a bral z ní užitky a když žalovaný žalobci takto kozu přenechal, jest nepochybně, že šlo mezi stranami o půjčku. Je-li tomu tak, musí žalobce ve smyslu §u 981 obč. zák. náklady povstale mu krmením a opatrováním kozy nésti sám, ježto tu jde vesměs o obvyklé s užíváním kozy spojené náklady a nikoliv o náklady kromobyčejné, jež by ve smyslu druhé věty §u 981 obč. zák. musily vypůjčujícímu býti hrazeny. Předpis §u 1041 obč. zák. nepřichází v úvahu, protože mezi stranami existoval zvláštní smluvní poměr.

Čís. 5626.

Zákon ze dne 30. září 1924, čís. 216 sb. z. a n. o konečné úpravě rakouských a uherských válečných půjček.

Peněžní ústav nemůže se domáhati zaplacení zápůjčky poskytnuté na lombard válečných půjček, podal-li žalobu v době, kdy dlužník měl ještě právo a možnost sprostí se všech závazků upsáním odškodňovacích dluhopisů a odevzdáním jich bance na místo placení. Neuplynula-li lhůta, stanovená dlužníku, v den rozsudku prvního soudu, jest žalobu pro tentokráte zamítnouti.

(Rozh. ze dne 7. ledna 1926, Rv I 1434/25.)

Žalobu banky proti soukromníku o zaplacení zápůjčky poskytnuté na lombard válečných půjček procesní soud první stolice pro tentokráte zamítl. Odvolací soud k odvolání žalobkyně napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Při přezkoumávání rozsudku odvolacího soudu nelze podle §§ 504 a 482 c. ř. s. přihlížeti ku skutkovým okolnostem, které nebyly předneseny již v řízení před soudem první stolice. Takovou nepřipustnou novotou jest, že žalovaný byl již před 15. dubnem 1925 žalující bankou vyzván, aby jí oznámil, jsou-li u něho splněny podmínky pro výměnu válečných půjček za odškodňovací dluhopisy, a zaslal jí včas potřebné doklady, že však ani na toto vyzvání ani na opětné upomínky neodpověděl. Před prvním soudem tvrdila žalující banka pouze, že žalovaný přes vyzvání nepodnikl ničeho za účelem výměny; ku vrácení této námitky stačilo poukázat na to, že lhůta ku podání přihlášek byla stanovena od 15. dubna do 30. června 1925, takže před podáním žaloby, totiž před 29. březnem 1925 se žalovaný nemohl ještě k výměně přihlásiti, v den rozsudku prvního soudu (21. května 1925) však stanovená lhůta ještě neuplynula. Mimo to jest však nové tvrzení žalující strany v rozporu se žalobou, podle níž žalovaný dopisem ze dne 23. února 1925 banku požádal, by sečkala do června 1925, kdy žalovaný věc urovná. Banka mohla poznati z této odpovědi, že žalovaný hodlá použití výhod zákona o konečné úpravě válečných půjček ze dne 30. září 1924, čís. 216 sb. z. a n. ve lhůtě určené prováděcím nařízením. Žalovaný nebyl povinen uplatniti nárok na výměnu prostřednictvím žalující banky, proto nebyl povinen zasílati jí předem nějaké doklady neb uvědomovati jí o svých úmyslech. Kroky, jež hodlal podniknouti a podnikl za účelem výměny lombardované válečné půjčky, podnikl na vlastní účet a nebezpečí, žalující bance nemohla z nich vzniknouti škoda. Proto jest nesprávným názor, že žalovaný nevyhověv vyzvání, by výměnu provedl, vzdal se mlčky práva vyhrazeného mu v § 15 cit. zákona, vydati bance odškodňující dluhopisy na úplné zaplacení lombardního dluhu s úroky a ostatním příslušenstvím. K uplatnění tohoto práva měl dosti času do června 1925, kterouž lhůtu si dle vlastního tvrzení žalobkyně vyhradil. Poukaz banky na časovou tíseň, ve které by se ocitla, kdyby všichni lombardní dlužníci byli u ní nárok na výměnu dluhopisů uplatnili teprve v posledních dnech upisovacích, jest nepřipadný, poněvadž nebyla povinna jim sama přihlášky obstarati. Zákon uložil jí v §u 14 pouze za povinnost, předložiti zastavené válečné půjčky ku výměně, tedy vydati je příslušnému přihlašovacímu úřadu za účelem připojení ku přihlášce. Podle § 22 zákona měla banka sice právo ku převzetí válečných půjček a k úpisu čtvrté státní půjčky, jež bylo vázáno do jisté míry na spolupůsobení dlužníka, o toto právo však v tomto případě nejde, poněvadž lhůta k jeho uplatnění uplynula již 25. listopadu 1924, a žalobkyně se ho také nedovolává. Žaluje na zaplacení lombardního dluhu podle smlouvy o zápůjčce, podala však žalobu již v době, kdy dlužník měl ještě právo a možnost, sprostiti se všech závazků upsáním odškodňovacích dluhopisů a odevzdáním jich bance na místo placení. Žaloba byla nižšími soudy právem zamítnuta pro tentokráte, dovolání, napadající rozhodnutí odvolacího soudu pro nesprávné právní posouzení, jest neodůvodněné.